

Geriatrik yaş grubunda deri bulgularının sıklığı

The prevalence of skin disease in the geriatric population

İlteriş Oğuz TOPAL, Gonca GÖKDEMİR, Adem KÖŞLÜ

Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dermatoloji Kliniği

ÖZET

Giriş ve Amaç: Geriatrik yaş grubu, 65 yaş ve üzerindeki bireyleri kapsamaktadır. Derinin tabakalarında meydana gelen metabolik ve dejeneratif değişiklikler sonucu çeşitli dermatolojik hastalıklar görülmesi nedeniyle deri hastalıkları bu popülasyonda yaygındır. Son yıllarda geriatrik yaş grubunda deri hastalıklarının prevalansı ile ilgili çalışmalar artmıştır. Bu çalışmada amacımız polikliniğimize başvuran geriatrik yaş grubundaki deri hastalıklarının sıklığını saptamaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmaya Eylül 2006-Mayıs 2007 tarihleri arasında dermatoloji polikliniğine başvuran ve 65 yaşından büyük hastalardan oluşan bir grup alındı. Her hastanın dermatolojik muayenesi aynı doktor tarafından yapıldı. Dermatolojik bulgular ve demografik özellikler kaydedildi.

Bulgular: Çalışmaya toplam 1108 hasta (661 erkek, 447 kadın) alındı. Ortalama yaş 72,4 (65-98) idi. On grup halinde incelenen hastalıkların sıklık sıralarına göre değerlendirildiğinde; kserozis %49,6 (550), mantar enfeksiyonları %47,6 (528), benign neoplazmlar %39,2 (435), solar lentigo %24,1 (268), ekzema %12,9 (144), pruritus %12,3 (137), prekanseröz lezyonlar %7,9 (88), malign neoplazmlar %5,6 (63), viral enfeksiyonlar %4,5 (50), bakteriyel enfeksiyonlar %2,4 (27), akne rozacea %1,6 (18) ve diğerleri %3,1 (35) olarak saptandı.

Sonuç: Sonuçlarımız literatür bilgileri ile uyumluydu. Bu grup hastalarda dermatolojik hastalık riskinin giderek artıyor olması nedeni ile koruyucu tedbirler alınmasının öneminin vurgulanması için daha geniş çalışmalara ihtiyaç vardır.

SUMMARY

Background and purpose: The geriatric population is composed of the people over 65 years of age. Skin disease is common in this population because of wide variety of dermatological conditions due to degenerative and metabolic changes occurring throughout the skin layers. Studies about prevalence of skin disease in the elderly people have been reported increasing recently. The aim of this study is to establish the prevalence of skin diseases in geriatric population in our outpatient clinic.

Methods: A total of 1108 geriatric patients who were older than 65 years-old was included in this study between October 2006 and May 2007. Each patient was examined by same physician, and the dermatological signs and demographic features were recorded.

Results: Total of 1108 patients, 65-98 years old (mean 72,4) were evaluated. There were 447 women (40,4%) and 661 men (59,6%). The distribution of patients according to dermatological problems were as follows; xerosis 49,6% (550), fungal infections 47,6% (528), benign neoplasms 39,2% (435), solar lentigo 24,1% (268), eczema 12,9% (144), pruritus 12,3% (137), premalignant lesions 7,9% (88), malignant neoplasms 5,6% (63), viral infections 4,5% (50), bacterial infections 2,4% (27), acne rosacea 1,6% (18) and the others 3,1% (35). In our clinic, the most common diseases were benign neoplasms (% 41,6), xerosis (% 36,9), and fungal infections (% 33,5).

Conclusions: Our results were similar to the literature. It is needed to perform further studies to point out of importance of having preventive measures because of the higher risk of many dermatological diseases among this group.

GİRİŞ

Yaşlı popülasyon terimi 65 yaş ve üzeri popülasyonu kapsamaktadır. Son yıllarda saptanan istatistiksel verilere göre yaşlı nüfus gide-

Yazışma Adresi:

Dr. İlteriş Oğuz TOPAL
Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Dermatoloji Kliniği
Ali-şir Nevai Sk. Kızılelma Cd. Umut Apt.
No: 71/6 Kocamustafapaşa/İST.
Tel: (0212) 584 12 22
e-mail: drilteris@yahoo.com

rek artmaktadır (1, 2, 3). Ülkemizde 1990 yılında gerçekleştirilmiş olan nüfus sayımı sonuçlarına göre 65 ve üzeri yaştakilerin oranı %4.3 iken (Türkiye İstatistik Yıllığı 1998), 2000 yılında bu oran % 8.83 olarak bulunmuştur (4).

Yaşla beraber deride önemli değişiklikler oluşmaktadır. Epidermis kalınlığında azalma, korneosit adezyonunda azalma, dermal kollajen liflerde, elastik liflerde ve matrikste azalma, ektrin ter bezlerinde azalma ve deri altı yağ tabakasında artma veya azalma görülmektedir. Bu nedenle geriatrik hastalarda deri hastalıklarının prevalansı oldukça yüksektir (5, 6). Yapılan ça-

Tablo 1: Çalışmaya alınan hastalarda değerlendirilen dermatolojik bulgu-hastalık grupları

Dermatolojik Bulgu-Hastalık Grupları
Benign neoplazmlar (seboreik keratoz, senil anjiom, akrokordon, pyojenik granulom vs.)
Malign neoplazmlar (Bazal hücreli karsinom, skuamöz hücreli karsinom, malign melanom vs)
Solar Lentigo
Kserozis
Prekanseröz lezyonlar (aktinik keratoz, Bowen hastalığı, Paget hastalığı vs)
Viral enfeksiyonlar (zona zoster, herpes simpleks enfeksiyonu vs)
Mantar enfeksiyonları (tinea unguium, tinea pedis vs)
Bakteriyel enfeksiyonlar (sellülit, impetigo vs)
Ekzema (kontakt dermatit, intertrigo, staz ekzeması vs)
Senil Pruritus
Diğerleri

İşmalarda 70 yaş üzeri popülasyonun % 10'unda en az üç veya dört dermatolojik problemin bulunduğu bildirilmektedir (7).

Geriatrik hastalarda malign neoplazmlar dışında ortaya çıkan deri problemleri hayatı tehdit etmemektedir. Ancak günümüzde yaşlı popülasyonun giderek arttığı ve bireylerin yaşamlarını sosyal açıdan eskiye oranla daha aktif geçirme isteği içinde oldukları görülmüştür. Geriatrik deri hastalıklarının çeşitliliği ve deri yaşlanmasını önlemeye yönelik tedbirlerin alınması amacıyla bu yaş grubunda yapılan çalışmalar güncellik kazanmıştır. Bugüne kadar geriatrik hastalardaki deri bulgularıyla ilgili olarak toplumdaki, huzurevlerinde yaşayan ve dermatoloji kliniklerine başvuran yaşlı grubunu kapsayan üç ayrı kategoride çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı dermatoloji polikliniğimize başvuran geriatrik popülasyondaki hastaların deri bulgularını ve bu bulguların sıklığını saptamaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Eylül 2006-Mayıs 2007 tarihleri arasında Şişli Etfal Hastanesi Dermatoloji Polikliniğine başvuran, 65 yaş ve üzerindeki hasta randomize olarak çalışmaya alındı. Çalışmaya alınan hastaların saç ve saçlı deri, mukozaya da dahil ayrıntılı dermatolojik değerlendirmesi aynı doktor

tarafından yapıldı. Bulgular standart forma kaydedildi.

Hastalık veya dermatolojik bulgular Tablo 1'de görülen gruplara ayrılarak değerlendirildi.

BULGULAR

Çalışmaya toplam 1108 hasta [447 (%40,4) kadın, 661 (%59,6) erkek] alındı.. Hastaların ortalama yaşı 72,4 (65-98) idi.

On grup halinde incelenen hastalıkların sıklık sıralarına göre değerlendirildiğinde; kserozis %49,6 (550), mantar enfeksiyonları %47,6 (528), benign neoplazmlar %39,2 (435), solar lentigo %24,1 (268), ekzema %12,9 (144), pruritus %12,3 (137), prekanseröz lezyonlar %7,9 (88), malign neoplazmlar %5,6 (63), viral enfeksiyonlar %4,5 (50), bakteriyel enfeksiyonlar %2,4 (27), akne rozasea %1,6 (18) ve diğerleri %3,1 (35) olarak saptandı (Tablo 2). Kadın hastalarda kserozis, benign neoplazmlar ve solar lentigo daha fazla görülürken erkek hastalarda mantar enfeksiyonları, malign neoplazmlar, pruritus ve ekzema grubu hastalıklar daha fazla oranda tespit edildi.

Mantar hastalıklarını alt gruplara ayırdığımızda en sık rastlanan iki grup tinea unguium (onikomikoz) %70 (370) ve tinea pedis %25 (132) olarak saptandı (Tablo 3). Benign neoplazmlar grubunda ise en sık görülen deri bulgu-

Tablo 2: Çalışma grubundaki hastalarda saptanan dermatolojik bulgular ve hastalıkların cinsiyete göre ve toplam sayıya göre dağılımı

	Erkek hasta sayısı (%)	Kadın hasta sayısı (%)	Toplam (%)
Kserozis	235 (42,7)	315 (57,2)	550 (49,6)
Mantar enf.	357 (67,6)	171 (32,3)	528 (47,6)
Benign neoplazmlar	153 (35,1)	282 (64,8)	435 (39,2)
Solar lentigo	92 (34,3)	176 (65,6)	268 (24,1)
Ekzema	86 (59,7)	58 (40,2)	144 (12,9)
Pruritus	79 (57,6)	58 (42,3)	137 (12,3)
Prekanseroz lezyonlar	57 (64,7)	31 (35,2)	88 (7,9)
Malign neoplazmlar	38 (60,3)	25 (39,6)	63 (5,6)
Vira enf.	29 (58)	21 (42)	50 (4,5)
Bakteriyel enf.	12 (44,4)	15 (55,5)	27 (2,4)

Tablo 3: Mantar hastalıklarının dağılımı

Mantar hastalıkları	Hasta sayısı (%)
Tinea unguium	370 (70,0)
Tinea pedis	132 (25)
Tinea inguinalis	9 (1,7)
Tinea corporis	7 (1,3)
Tinea versikolor	6 (1,1)
Diğerleri	4 (0,5)
Toplam	528

Tablo 4: Benign neoplazmların dağılımı

Benign neoplazm	Hasta sayısı (%)
Senil anjiom	194 (44,5)
Seboreik keratoz	176 (40,4)
Akrokordon	38 (8,7)
Venöz lake	18 (4,1)
Diğerleri	9 (1,9)
Toplam	435

ları senil anjiom %44,5 (194), seboreik keratoz %40,4 (176) ve akrokordon %8,7 (38) olarak saptandı (Tablo 4). Ekzema grubu hastalıklarda en sık görülen hastalıklar kontakt dermatit %24,3 (35), intertrigo %24,3 (35) ve seboreik dermatit %18 (26) olarak tespit edildi (Tablo 5).

En sık görülen prekanseroz lezyon aktinik keratoz 71 hasta (%80,6), en sık görülen malign lezyon ise bazal hücreli karsinom 49 hasta (%77,7) olarak saptandı. En sık görülen viral enfeksiyon zona zoster (30 hasta, %60) ve bakteriyel enfeksiyon ise selülit (16 hasta, %59,2) idi.

TARTIŞMA

Geriatric nüfusun son yıllarda giderek artması, derinin yapısı ve fonksiyonunda meydana gelen değişiklikler sonucu dermatolojik problemlere yatkınlık oluşması dermatoloji polikliniklerine başvurma oranını arttırmıştır. Bu yaş grubunda deri bakımının azalması, azalmış epidermal turnover ve azalmış immünolojik fonksiyon enfeksiyonlara eğilim yaratmaktadır (8). Ultraviyole ışınlarının deri üzerine etkisi, immunsupresyon, genetik faktörlere bağlı olarak deri kanserlerinin sıklığı artmıştır. Yaşlanmayla beraber epidermiste diferansiyasyon bozulur ve fokal doku neoplazileri görülmektedir. Deride immün sistemde langerhans ve T hücrelerinin sayısında azalma, sitokin yapımında azalma

Tablo 5: Ekzema tiplerinin dağılımı

Ekzema tipi	Hasta sayısı (%)
Kontakt ekzema	35 (24,3)
İntertrigo	35 (24,3)
Seboreik dermatit	26 (18)
Nörodermatit	22 (15,2)
Staz dermatiti	16 (11)
Diğerleri	10 (6,8)
Toplam	144

ile beraber otoimmün hastalıklara eğilim artmıştır (5). Bunun yanı sıra yaşlanmayla birlikte deride gevşeklik, saçlarda seyrelme, leke gibi değişiklikler oluşmakta bu da bireyin hayat kalitesini azaltmaktadır (9). Tüm bu faktörler göz önüne alınarak özel bir hasta grubunu oluşturan geriatrik popülasyonda yapılan çalışmalar son yıllarda büyük bir hız kazanmıştır. Bu çalışmada dermatoloji polikliniğine başvuran geriatrik yaş grubunda dermatolojik bulguların sıklığı araştırılmıştır. On grup halinde incelenen deri hastalıklarından en sık saptanan 3 hastalık sırayla; kserozis %49,6 (550), mantar enfeksiyonları %47,6 (528) ve benign neoplazmlar %39,2 (435) olmuştur.

Smith ve ark.'nın huzurevlerinde yaptıkları 135 kişiyi kapsayan bir çalışmada sırası ile mantar enfeksiyonları, ekzema grubu hastalıklar ve kserozis en sık görülen üç hastalık olarak saptanmıştır (10). Aynı araştırmacıların huzurevlerinde yaptıkları bir başka çalışmada ise en sık görülen dermatolojik problemler mantar enfeksiyonları ve kserozis olarak bulunmuştur (11).

Baykal ve ark.'nın 210 hastanın dosya bilgilerini retrospektif olarak incelediği çalışmalarında en sık enfeksiyonlara (onikomikoz ve tinea pedis) ve enfestasyonlara rastlanmıştır. Daha az sıklıkla inflamatuvar deri hastalıkları (psöriazis, kontakt dermatit, numuler dermatit), çeşitli benign neoplaziler ve kserozis saptanmıştır (9). Bu çalışmada mantar enfeksiyonları ayrı olarak değerlendirilmemiştir. O nedenle en sık rastlanan hastalık enfeksiyonlar bulunmuştur.

Biz mantar ve bakteriyel enfeksiyonları ayrı grup olarak değerlendirdik ve en sık ikinci hastalık olarak mantar enfeksiyonlarını saptadık.

Kılınç ve ark. yaptığı çalışmada 426 hastada saptanan deri hastalıklarının sıklıkları 100 kişilik geriatrik olmayan kontrol grubundaki deri hastalıklarının sıklıkları ile karşılaştırılmış enfeksiyöz dermatozlar, prekanseröz ve kanseröz lezyonlar, ve benign neoplazilerin geriatrik hastalarda en sık saptanan deri hastalıkları olduğu belirlenmiştir (12). Şaşmaz ve ark. yaptığı çalışmada ise deri tümörleri, ekzemalar, yüzeysel mikozlar en sık görülen hastalıklar olarak bulunmuştur (13). Bu çalışmalarda kanseröz lezyonlar bir grup olarak değerlendirilmiştir. Prekanseröz ve kanseröz lezyonlar birlikte ele alındığında çalışmamızda en sık saptanan 6. hastalık olarak görülmektedir. Her iki çalışmada prekanseröz lezyonlar ayrı incelendiğinde en sık görülen hastalık aktinik keratoz ve en sık görülen benign neoplazm ise bazal hücreli karsinomdur ve bu bulgular bizim çalışmamız sonuçlarına benzerdir.

Yalçın ve ark.'nın yapmış olduğu 4099 hastayı içeren retrospektif çalışmada en sık görülen hastalıklar ekzematöz dermatit, mantar enfeksiyonları, pruritus, bakteriyel enfeksiyon ve viral enfeksiyonlar olarak saptanmıştır (14). Ekzema grubu hastalıkların fazla olmasının nedeni hasta sayısının fazla olmasıyla açıklanabilir. Diğer görülen hastalık sıklıkları çalışmamızla örtüşmektedir.

Smith ve ark, geriatrik popülasyonda görülen dermatolojik bulguların araştırıldığı 65 çalışma incelemiştir. Buna göre toplumda geriatrik popülasyonda en sık seboreik keratoz, kserozis, senil anjiom görüldüğü tespit edilmiştir. Huzurevlerinde yapılan çalışmalarda en sık görülen üç bulgu seboreik keratoz, kserozis, onikomikozdur. Dermatoloji kliniklerinde ise aktinik keratoz, fungal enfeksiyon, kserozis en sık görülen ilk üç hastalıktır (15). İlk 3 hastalık sırası değişmekle birlikte bulgular, bizim çalışmamız bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda dermatoloji kliniğinde görülen geriatrik hastalardaki deri bulgularının sıklığı

ğı araştırıldı ve sonuçlarımız literatür bulgularına benzer özellikler göstermiştir. Malign hastalık kapsamında değerlendirilen bazal hücreli karsinomlu hastaların bir kısmı lezyonunun farkında değildi. Çoğu hasta aktinik keratoz ya da onikomikozu bir hastalık olarak görmüyordu. Bu durum yaşlı bireylerin deri lezyonları konusunda bilinçlendirilmeleri gerektiğini göstermektedir. Deri tümörleri riskinin azaltılabilmesi için ultraviyole ışınlarından korunma ve kanser şüpheli durumlarda ilgili uzmana başvurma konularında toplumumuzun ve birinci basamak sağlık çalışanlarının bilinçlendirilmesine yönelik eğitim programları düzenlenmelidir. Dermatitler ve pruritus sıklığının azaltılabilmesi için cildi kurutabilecek sık banyo, keselenme ve al-

kali sabunları kullanma gibi durumlardan sakınmaları ve gereğinde nemlendirici ürünlerden yararlanmaları konusunda bilgilendirilmelidirler. Yaşlı hastalarda ayaklara lokalize intertrigo, mantar infeksiyonları ve kallus gibi fiziksel etmenlere bağlı hastalıklar ile bunların yol açabildiği sellülit benzeri bakteriyel hastalıklar ciddi sorun oluşturabilmekte ve yaşam kalitelerini oldukça azaltabilmektedir. Bu sorunların azaltılabilmesi açısından yaşlılar ayak bakımı ve uygun ayakkabı seçimi konusunda uyarılmalıdır.

Sonuç olarak geriatric yaş grubunun, sağlık hizmetlerinden yararlanmaları kolaylaştırılmalı, periyodik muayeneleri yapılmalı ve sağlık konusunda bilinçlenmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Lyon NB, Fitzpatrick TB. Geriatric Dermatology. In: Fitzpatrick TB, Eisen AZ, Wolff K, Freedberg İM, Austen KF (eds) Dermatology in General Medicine, Fourth edition. New York ; Mc Graw Hill, 1993,2961-2972.
2. Tüzün Y, Engin B: Yaşlılarda Görülen Dermatolojiler. Dermatose, 2004;3(1):44-56.
3. Norman RA: Geriatric Dermatology. Dermatologic Therapy, 2003;16(3),260-268.
4. Vural T, Çelebi CR, Kahraman T et al: Türk Kadınlarında Saç Bakımı ve Kozmetolojik Alışkanlık Profili. Online Kozmetoloji Dergisi, 2003;1(2).
5. Norman Robert A, Henderson J. N: Aging:an overview. Dermatologic Therapy, 2003;16(3):181-185.
6. Arıcan Ö: Yaşlılarda kserozis,kaşıntı ve tedavisi. Türk Geriatri Dergisi, 2004;7(1):51-55.
7. Ward JR, Jeffrey D: Willan's itch and other causes of pruritus in the elderly.International Journal of Dermatology, 2005;44(4),267-273.
8. Weinberg JM, Scheinfeld NS: Cutaneous infections in the elderly: diagnosis and management. Dermatologic Therapy, 2003;16(3),195-205.
9. Baykal Y, Karaduman A, Bükülmez G: Yaşlı hastalarda deri sorunları. Geriatri, 1999;2 (4):156-159.
10. Smith DR, Kubo H, Yamagata Z: Low prevalence of skin disease among patients in a Japanese nursing home. Australasian Journal on Ageing, 2004;23:42-44.
11. Smith DR, Sheu HM, Hsieh FS et al: Prevalence of skin disease among nursing home patients in southern Taiwan. International Journal of Dermatology, 2002;41:754- 759.
12. Kılınç I, Ünal İ,Ceylan C,Özdemir F:Geriatric Hastalarda Deri Bulguları. Geriatri, 2002;5(3):103-106.
13. Şaşmaz S, Çelik M, Kerbiçer H, Çetinkaya A: Yaşlılarda Deri Hastalıkları. Geriatri, 2003;6(2):51-54.
14. Yalçın B, Tamer E, Gür G et al: The prevalence of skin diseases in the elderly: analysis of 4099 geriatric patients. International Journal of Dermatology, 2006;45(6),672-676.
15. Smith DR, Leggat PA: Prevalence of skin disease among the elderly in different clinical environments. Australasian Journal on Ageing, 2005;24(2),71-76.